

KWARTAALBLAD DESEIZOENEN

Vier!

de zomer

// BLZ 02 // SEIZOENTJE VOOR...
KATHERINA

// BLZ 04 // ONDER VIER OGEN
GESPREK MET EPKE

// BLZ 06 // LEKKER OP LOCATIE
VOLG DE ONTWIKKELINGEN

 DeSeizoenen

jaargang 2 // editie 1 // juli 2018

Seizoentje voor... **Katherina**

Katherina is 21 jaar.

Ze woont pas heel kort op de locatie in Eindhoven. Ze vindt het tot nu toe heel leuk, maar het is ook wel even wennen.

Katherina woonde hiervoor in Maastricht, nu woont ze dicht bij haar vader in Eindhoven en haar vriend in Waalre. Dat vindt ze fijn!

Katherina heeft als hobby's stijldansen, fietsen en zwemmen. Ze wil graag ook nog gaan fitnessen. Katherina heeft net de werkgebieden verkend en vindt het leuk om op de boerderij op Gennep de kalfjes melk te geven. Ook heeft ze een aantal keren in de tuin en de kas mogen werken. Dit vindt ze ook heel leuk.

Ze krijgt de tijd om uit te zoeken welk werkgebied haar het meeste aanspreekt.

Bijzonder en antroposofisch

DESEIZOENEN BESTAAT UIT WOON- EN WERKGEMEENSCHAPPEN VOOR VOLWASSENEN MET EEN VERSTANDELIJKE BEPERKING, MEERVOUDIGE BEPERKING EN/OF GEDRAGSPROBLEMATIEK.

Onze missie!

In onze woon- en werkgemeenschappen ondersteunen wij het samen-wonen, samen-werken en samen-leven. Op basis van onze antroposofische mensvisie willen wij sociale verbanden scheppen die het welzijn en de ontwikkeling van cliënten en medewerkers bevorderen. Hiertoe behoren medecliënten, medewerkers, familie en vrienden, maatschappelijke omgeving en vrijwilligers. Wij geloven dat elk mens unieke mogelijkheden en talenten heeft, ondanks een verstandelijke of fysieke beperking. De waarden gelijkwaardigheid, dienstbaarheid en tegenwoordigheid van geest dragen wij uit in onze begeleiding en ondersteuning.

Vernieuwd kwaliteitskader

In 2017 werd het vernieuwde Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg ingevoerd voor zorgaanbieders in de Wet Langdurige Zorg, zoals DeSeizoenen. Belangrijk daarbij is het uitgangspunt dat de zorg en begeleiding zoveel mogelijk zijn afgestemd op de individuele behoeften van de cliënt.

Dit sluit goed aan bij de zorgvisie van DeSeizoenen die gebaseerd is op de aandacht voor de ontwikkeling van iedere cliënt en de verbinding tussen iedereen die deel uitmaakt van onze woon- en werkgemeenschappen.

Het Kwaliteitskader bestaat uit 3 bouwstenen

1. **Zorgproces rond de individuele cliënt**
2. **Onderzoek naar cliëntervaringen**
3. **Zelfreflectie in teams**

Op basis hiervan heeft DeSeizoenen een Kwaliteitsrapport opgesteld dat besproken is met een externe visitatiecommissie. Deze 'blik' van buitenaf heeft als doel om vanuit een kritische en opbouwende reflectie het leer- en ontwikkelvermogen van de organisatie te bevorderen. We hebben dit als zeer zinvol ervaren. Met het kwaliteitsrapport willen wij inzicht geven op welke wijze wij leren en verbeteren. Het volledige kwaliteitsrapport is te lezen op onze website: www.deseizoenen.org (kwaliteit en veiligheid). Op de pagina's 3 en 8 van dit magazine leest u er ook meer over.

Colofon

Redactie & inhoud:
Marjon Minten
Concept, ontwerp & opmaak:
Studio Spinazie, Venray
Fotografie:
Stefan Koopmans
Johannes Timmermans (pagina 6)
Barbara Schutte (pagina 10)
Ria Olde Rechterschot (pagina 11)
Opplage
600 stuks

De Corisberg
Hoeve: Corisbergweg 1
6416 HJ Heerlen
Villa Terwinselen: Mariastraat 2
6467 EG Kerkrade
045 - 5412 451
Elivagar
Koppelstraat 19
6088 EM Roggel
0475 - 390 520

Eindhoven
Gennepweg 169
5644 RS Eindhoven
0485 - 388 900
Bronlaak
Bronlaak
Gemertseweg 36
5841 CE Oploo
0485 - 388 900

Verdandi
De Groote Modderkolk
Vrijenbergweg 24a
7371 AA Loenen (Gld)
Woongemeenschap Helios
Loverendale 10
7207 PG Zutphen
06 5773 5531

Overkempe
Koekoeksweg 100
8121 CS Olst
0570 - 568 600

De zorg verbeteren

VIERWOORD

// DOOR MERLIJN TROUW
ALGEMEEN DIRECTEUR DESEIZOENEN

We waren direct enthousiast over het vernieuwde kwaliteitskader omdat het zo aansluit bij onze zorgvisie. Naast het verantwoorden van goede zorg is het vooral gericht op het leren en verbeteren van de zorg. Dat komt met name tot uitdrukking in bouwsteen 3, de teamreflectie.

Uit betrokkenheid en interesse was ik als algemeen directeur op alle locaties aanwezig bij één of meerdere teamreflecties. Ik was onder de indruk van de open houding waarmee medewerkers kwaliteiten, maar ook leer- en verbeterpunten in de zorgverlening van het team met elkaar bespraken. Vaak leidde dit al direct tot een aantal afspraken om de kwaliteit van zorg en onderlinge afstemming en communicatie te verbeteren.

Het kwaliteitsrapport wordt gemaakt omdat we verantwoording willen afleggen over onze zorg. Op basis van de teamreflecties, incidentenanalyses, cliëntervaringsonder-zoeken en klachten formuleren we de belangrijkste verbeterpunten. Minstens zo belangrijk is echter de houding en wijze waarop medewerkers in de dagelijkse praktijk individueel en gezamenlijk reflecteren op hun handelen en op basis daarvan proberen beter aan te sluiten bij de cliënt.

Mede naar aanleiding van de in het kwaliteitsrapport genoemde evaluaties en analyses wil DeSeizoenen de komende tijd werken aan een aantal verbeterpunten. Ik zal er hier een aantal noemen. Uiteraard kunt u het hele rapport zelf nog nalezen op onze website.

- Goede zorg kan alleen geleverd worden als er ook voldoende en goed opgeleide medewerkers zijn. Om in te spelen op de krapte op de arbeidsmarkt is er een werkgroep opgericht die zich richt op de werving van nieuwe medewerkers.
- Het verbeteren van de kwaliteit van zorg door het methodisch-cyclisch werken met het Elektronisch Cliëntdossier.
- Partnerschap met de familie en verwanten versterken.
- De antroposofische identiteit versterken en expliciteren door ontwikkeltrajecten.
- Onze locaties zijn stuk voor stuk prachtig en zijn een helende omgeving voor onze cliënten. Hierbij is het belangrijk om uitvoering te geven aan de instandhoudings- en renovatieplannen van het vastgoed.
- Het verder bevorderen van de initiatiefkracht en het zelforganiserend vermogen van de teams.

Ik ben blij met het kwaliteitsrapport in deze nieuwe opzet. Het levert ons veel informatie op die de zorg voor de cliënten alleen maar kan verbeteren. Hopelijk gaat dat ook blijken uit het cliëntervaringsonderzoek dat binnenkort uitkomt. Heeft u nog vragen of opmerkingen over het kwaliteitsrapport, dan kunt u mij deze altijd stellen. Stel uw vraag via secretariaat@deseizoenen.org en ik mail u persoonlijk terug.

Drie

GESPREK MET EPKE

SOMS GEVEN BEWONERS ZELF AAN DAT ZE GRAAG IN MAGAZINE VIER WILLEN. EPKE IS ZO IEMAND. EN MET EEN HEEL BIJZONDER EN INGRIJPEND VERHAAL.

EPKE IS NAMELIJK GEBOREN ALS ELSKE. "HET VOELT VOOR MIJ GOED OM ER OVER TE PRATEN, ZO KAN IK ER OOK EEN STEEDS BETER AAN WENNEN."

Epke
IS GEBOREN ALS
Elske

Epke is 31 jaar. Van jongs af aan, met name vanaf de puberteit, wist hij dat er iets niet klopte. Maar wat dat dan precies was, dat werd pas een aantal jaren geleden duidelijk toen hij het programma 'Hij is een zij' zag. Epke: "Er ging een wereld voor me open. Ik wist niet dat er trajecten bestonden om van geslacht te veranderen. Ik wist toen "dit heb ik ook!"

Epke woont al 7 jaar op de locatie Eindhoven, vanaf de start van deze locatie op de Gennepers Parken. Zijn broer Maarten woont er ook, maar in een ander huis. Het bevalt Epke heel goed in Huize Pennings, samen met 4 andere

Eindelijk mijn eigen ik

bewoners. Iedereen van de locatie in Eindhoven steunt me in de transitiefase. "Zij weten al een tijdje waar ik mee worstel. Het voelt heel goed. Zij geven me de kracht om dit te kunnen doen."

Het traject

Epke is een traject gestart met ondersteuning van een genderspecialist. Daarvoor, zo'n 4 jaar geleden, sprak hij al over zijn genderverwarring met dokter Frank van Almenkerk, de antroposofisch arts van DeSeizoenen.

Volgens het protocol zijn er 4 fases. Er is geen eindtijd bekend, maar het gaat geleidelijk, met aandacht voor elke fase. Eerst wil de genderspecialist Epke leren kennen. En uiteraard zijn er ook gesprekken met de ouders van Epke, die natuurlijk ook aan het idee moeten wennen. Op dit moment zit Epke in een sociale transitie: gaan leven in de rol van het andere geslacht. Epke: "Dat betekent dat ik mijn jongen-zijn nu niet meer hoeft weg te stoppen. En me ook voorstel als Epke. Ik vertel het tegen steeds meer mensen. Dat is best raar, maar voelt ook wel heel goed. In deze fase ga ik ontdekken of ik dit echt wil. Of ik straks ook testosteron wil gaan slikken en een operatie zou willen ondergaan."

"Maar eigenlijk is niemand verbaasd", vertelt Epke. "Ik heb me ook nooit vrouw gevoeld, was altijd jongensachtig. Maar voor mijn vriend Marco was het wel even schrikken. Ik had gehoopt dat ik mijn vrouw-zijn zou gaan accepteren met mijn vriend. Maar dat was dus niet zo. Hij is heel lief en heeft me de kans gegeven om mijn verwarring over mijn gender verder te gaan onderzoeken. Ik zeg ook heel vaak tegen hem dat ik trots op hem ben!"

Epke: "Mijn karakter blijft hetzelfde. Daarom heb ik mijn naam ook niet

teveel veranderd. Ik word niet een nieuw persoon, alleen het uiterlijk verschuift van Elske naar Epke. Zo heb ik mijn haar nu korter en draag ik jongenskleren."

Epke praat heel gemakkelijk en verstandig over het onderwerp. Maar hij woont natuurlijk niet voor niets op onze locatie in Eindhoven en heeft een licht verstandelijke beperking. Begeleider Bernadette Beelen: "Epke heeft soms rotgevoelens. Het was voor ons natuurlijk belangrijk om te weten of die gevoelens komen door zijn beperking of door de genderverwarring. Ook de genderspecialist realiseert zich dat hij in deze situatie extra zorgvuldig moet zijn en neemt dan ook alle tijd. Non verbaal zegt Epke soms meer als verbaal. De genderspecialist checkt dus vaker of ze op het goede spoor zitten."

Twee plaatjes

"Ik wil gewoon het plaatje kloppend maken", zegt Epke stellig. "Nu zijn er 2 plaatjes, die van de buitenkant is vrouw, die van de binnenkant is man. Mijn buitenkant helpt mijn binnenkant niet. Heel frustrerend. Mijn lijf is nu heel confronterend voor mij. Alles van een man vind ik leuker. Ik zou bijvoorbeeld heel graag een zwembroek aan willen en in blote bast willen lopen."

Bernadette: "Maar het maakt je natuurlijk ook heel kwetsbaar als je aan iedereen vertelt dat je je eigenlijk man voelt in plaats van vrouw. En Epke zou het het liefst aan iedereen vertellen, bij wijze van spreken aan de taxichauffeur of de caissière in een winkel. Maar niet iedereen reageert heel subtiel. Ik heb dus ook wel vaker de neiging om Epke te beschermen. Maar ik zie ook wel hoe belangrijk het voor hem is. Na het eerste gesprek bij de genderspecialist gaf Epke een beetje licht, leek het wel!"

De transitie is nog een lange weg. Epke: "Eens per 2 weken ga ik naar de genderspecialist. Hij vertelt ook dat de hersenen het lastigste zijn om 'mee te nemen'. Soms schrijf ik zelf ook nog wel Elske onder bijvoorbeeld een brief. En het voelt nog steeds een beetje raar om nu man te mogen zijn."

Epke heeft nog een belangrijke laatste boodschap: "Ik prijs me gelukkig dat ik hier woon. Dit is mijn thuis. Iedereen van de locatie in Eindhoven is heel belangrijk in dit traject. Zonder mijn dierbaren zou ik dit niet kunnen. Zij steunen me door dik en dun en geven me de kracht om deze transitie in te gaan. Hoe spannend het soms voor mij ook is. Maar eindelijk word ik mijn eigen ik!"

Goede zorg

voor iedere bewoner in elke levensfase

Op de locatie in Heerlen, De Corisberg, is speciale aandacht voor bewoners die ouder worden en/of meer zorg nodig hebben. In samenwerking met de cliëntenraad werd een werkgroep opgericht die ging nadenken over hoe de bewoners zo lang mogelijk fijn kunnen blijven wonen op De Corisberg. Dat leverde al een aantal concrete resultaten op, waaronder groep Indigo.

Veronique Wijsen, ondersteuningsplan-verantwoordelijke op De Corisberg, en betrokken bij de werkgroep legt uit: "We staken de werkgroep in op de oudere bewoner. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat deze zo lang mogelijk op de Corisberg kan blijven wonen? Maar al snel beseften we dat het niet alleen maar om oudere bewoner ging, want die hebben we niet eens zoveel op de Corisberg, maar ook om bewoners die gewoon wat minder goed mee kunnen. Die misschien al sneller moe zijn. Of hulpmiddelen nodig hebben. Bovendien werden we het afgelopen jaar geconfronteerd met een paar bewoners die ernstig ziek werden en intensieve verzorging nodig hadden. We zijn goed in het begeleiden van onze cliënten, maar niet helemaal ingericht op intensieve verzorgings-situaties, waarbij een bewoner bijvoorbeeld niet meer uit bed kan. Hier moest dus over nagedacht worden."

De Corisberg werd opgericht door een groep ouders. Veronique: "Het uitgangspunt van deze ouders is altijd geweest dat hun zoon of dochter daar altijd zou

kunnen blijven wonen, tot de dood. Maar wat als iemand structureel gaat terugvallen? We willen dan goede antroposofische zorg kunnen blijven bieden. Maar dat is een ander soort zorg dan voor iemand die gewoon mee kan draaien in het wonen en werken. We zijn dus aan het onderzoeken wie ons in dit soort situaties kan helpen. Bijvoorbeeld een verpleegkundig of een palliatief team. Bij voorkeur antroposofisch natuurlijk. We hebben daarvoor ook al contacten gelegd met diverse organisaties."

Dat is dus al een concreet resultaat. Een ander concreet resultaat is de oprichting van Indigo sinds 4 mei 2018. Veronique: "Het begon met de naam 'ouderengroep'. Maar onze bewoners verouderen allemaal anders en op verschillende leeftijden. Toen werd het Indigo. Het doel is om deze groep op een rustige, maar zinvolle manier de week te laten afsluiten. Het gaat dus om

wat oudere bewoners, maar ook bewoners die snel geïrriteerd zijn en zelf niet zo goed kunnen aangeven dat ze ook wel eens een dagje vrij willen hebben. Elke vrijdag komt een groep van 6 bewoners bij elkaar. Onder leiding van Esther van den Berg, worden aan de bewoners ontspannende bezigheden geboden. Denk daarbij aan voorlezen, taart bakken, bloemen plukken, samen lunch maken en opeten, muziek luisteren, dansen, tekenen en schilderen. Vaak met muziek op de achtergrond en lekkere geur van de aromalamp. De nadruk ligt dus op de zintuigen."

"Ondanks deze concrete resultaten blijft het onderwerp op de agenda staan", vertelt Veronique. "In samenwerking met de cliëntenraad gaan we verder kijken hoe we in de toekomst aan iedere bewoner passende zorg kunnen bieden op het gebied van wonen en werken."

WEETJE

Indigo staat voor de zesde kleur in de kleurenboog van Newton. Indigo is niet, zoals andere spectrale kleuren als rood, geel, groen, cyaan en blauw één van de primaire of secundaire kleuren. Het is een kleur die zich onderscheidt net als dat onze mensen dat doen, ieder van hen met hun eigen kwaliteiten en in hun uniek zijn.

De Koppeling: creatieve werkplaats

DE KOPPELING IN HET PLAATSJE HEYTHUYSEN IS DE CREATIEVE WERKPLAATS VAN LOCATIE ELIVAGAR IN ROGDEL. EEN OUDE SHOWROOM VAN EEN AUTOGARAGE IS OMGEBOUWD TOT RUIME WERKPLEK VOOR ZO'N 14 CLIËNTEN. DAGELIJKS WORDEN ZE DOOR 3 BEGELEIDERS BEGELEID IN HET WERK, DAT ONDER ANDERE BESTAAT UIT WEVEN, KAARSEN MAKEN, VILTEN EN HET WERKEN MET PAPIER.

De ruimte is slim verdeeld in hoekjes, zodat ieder een individuele werkplek heeft. Sanne van den Munckhof, vakinhoudelijk werkleider van de Koppeling en een van de 6 begeleiders die deel uitmaken van het team, vertelt: "We werken met een zeer diverse groep mensen. Het is daarom belangrijk dat iedereen zijn eigen plekje heeft."

De Koppeling bestaat 7 jaar en is een van de drie werkgebieden van Elivagar. De andere twee zijn buiten-werkgebieden. Sanne: "Samen met de cliënt wordt gekeken welke plek het beste past. Sommige cliënten werken op beide werkgebieden. Zo hebben ze afwisseling in het werk."

Voor de afwisseling wordt bij de Koppeling zelf ook gezorgd. Zo wordt elke dag, mits het weer het toe laat, een ronde buiten gewandeld. En de cliënten worden ingezet bij het maken van de soep die tussen de middag genuttigd wordt. Sanne: "We bieden niet alleen arbeidsmatige activiteiten maar ook belevingsgerichte. Dan gaat het er vooral om dat ze de sfeer proeven, dat ze erbij zijn, ervaringen meekrijgen van een ander. Je ziet dan dat cliënten met een hoger niveau de cliënten met een lager niveau gaan helpen".

Sanne: "Op de Koppeling wordt altijd gekeken naar welk werk bij iemand past. Zo worden er van vilt bijvoorbeeld hartjes gemaakt die gevuld zijn met pluizige wol. De ene deelnemer kan de hartjes viltten of naaien, een ander stopt de kleine stukjes pluizige wol er in. We vinden het belangrijk dat iemand een zichtbare bijdrage kan leveren aan een product."

Een van de cliënten op de Koppeling is Rein. Rein woont al een hele tijd bij Elivagar. Rein: "Ik vind het heel leuk om te weven, borduren en viltten. Ik ben al van kleins af aan al creatief bezig." En dat zie je dan ook. Rein is bezig met het borduren van een kleed. "Ik heb zelfs een eigen bedrijfje waar mensen producten kunnen bestellen die ik dan maak", vertelt hij trots!

Een flinke taak voor de Koppeling is het samenstellen van de kerstpakketten voor DeSeizoenen. De Koppeling maakt een aantal producten die in het kerstpakket komen zelf. Overige producten worden veelal gemaakt op andere locaties van DeSeizoenen. Sanne: "Een erg mooi samenwerkingsverband. Op de Koppeling worden alle producten verzameld, de dozen gestempeld en vervolgens ingepakt. Daar zijn we eigenlijk het hele jaar zoet mee, want het gaat om zo'n 1.100 pakketten. We hebben ook een winkeltje op locatie, maar we zitten niet echt op een plek waar veel bezoekers komen. We zoeken dus naar andere opdrachten om werk te houden."

Sanne legt uit waarom de Koppeling een uniek werkgebied is: "Toen ik bij Elivagar kwam werken, eerst op de woningen, koos ik niet speciaal voor de antroposofie. Maar het heeft echt een meerwaarde. Onze cliënten hebben een stem, krijgen verantwoordelijkheid. Er heerst hier ook een hele prettige sfeer, dat vind ik zelf, maar ook de mensen die hier komen." Collega Linda Jacobs vult aan: "Ik werk nu ruim een jaar bij de Koppeling. Daarvoor in een reguliere, niet antroposofische organisatie, en ik merk wel echt verschil. De sfeer is hier uniek. Er wordt veel meer naar het individu gekeken. De combinatie van het fijne team en de cliënten zorgen ervoor dat we er iedere dag weer een plezierige dag van maken!"

OP PAGINA 2 EN 3 HEEFT U AL KUNNEN LEZEN OVER HET NIEUWE KWALITEITSKADER. ONDERDEEL VAN DIT KWALITEITSKADER WAREN DE TEAMREFLECTIES OP ALLE LOCATIES, WAARONDER OOK OP LOCATIE EINDHOVEN.

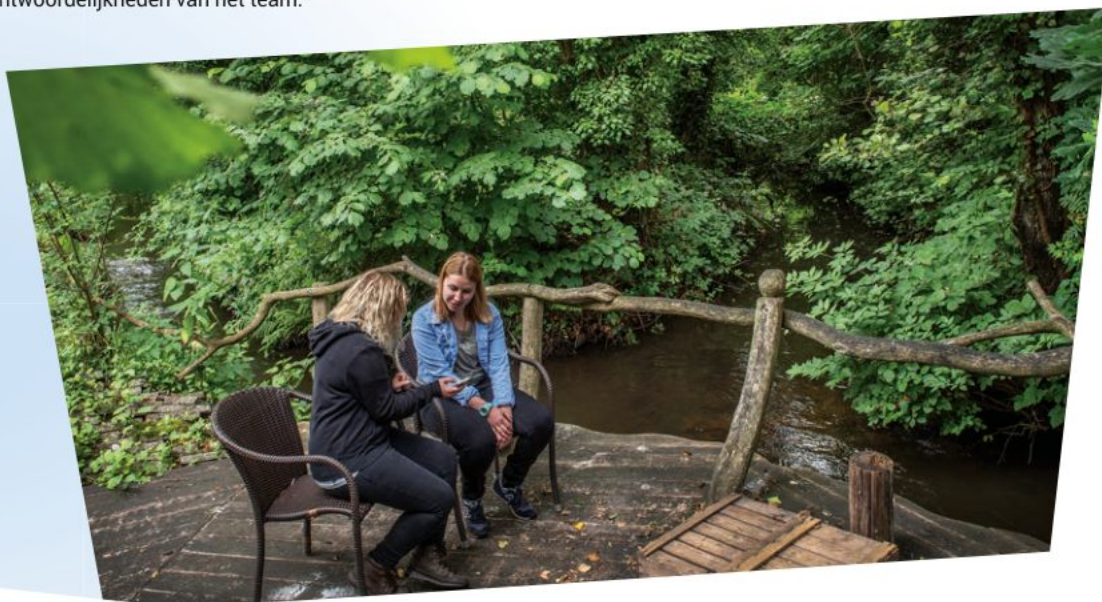
Stralende, minder stralende en doffe kleuren

De teamreflecties bestaan uit twee onderdelen: een zelfscan en een verslag van het teamgesprek. In dat teamgesprek werd gesproken over wat goed gaat en wat minder goed gaat. Daar werd door middel van kleuren uiting aan gegeven: stralende kleuren, minder stralende kleuren en doffe kleuren. Daarbij werd ook geformuleerd wat de cliënten van de verbeterpunten moeten gaan merken. Carin van Bommel, locatie-manager, vertelt: "Bij team Eindhoven waren de stralende kleuren bijvoorbeeld de fijne sfeer, de betrokkenheid, de flexibiliteit van het team en het 'lezen' van de bewoners. Minder stralende kleuren waren de communicatie tussen de woonbegeleiders en de werkleiders, het rapporteren en het stellen van grenzen. Doffe kleuren waren de structuur van overleggen, het begeleiden van de communicatie tussen ouders en cliënt en het je laten afleiden van de aandacht voor bewoners door andere taken en verantwoordelijkheden van het team."

"Verder kwam uit de zelfscan een aantal aandachtspunten naar voren. Zo blijkt dat niet alle medewerkers de introductiecursus antroposofie hebben gevolgd en is er behoefte aan een cultuurdager op de locatie. Met dat laatste bedoelen we dat deze jonge locatie nog niet echt een verhaal heeft om te vertellen, het ontbreekt nog aan identiteit. Alle locaties hebben een grondsteenspreuk. Die hebben wij bijvoorbeeld nog niet. Maar daar wordt inmiddels aan gewerkt", zegt Carin enthousiast.

"Onlangs zijn de genoemde punten al weer een keer teruggekomen in het teamoverleg. Wat is er veranderd, wat gaat beter en wat heeft aandacht nodig? Dan zie je bijvoorbeeld dat er een stralende kleur dof is geworden en dat er een nieuwe stralende kleur toegevoegd is. Ook vragen we cliënten of ze verandering zien. Die kunnen soms een confronterende uitspraak doen. Zo is er een huis waarvan de bewoners vinden dat de begeleiders beter samen moeten communiceren. Van de ene mogen ze bijvoorbeeld wel tot laat tv kijken en bij de ander niet. Dat is voor hen onduidelijk."

"Het team kan met deze vorm van reflecteren goed aan de slag, maar het is nog even wennen. Het is belangrijk om het vast te kunnen blijven pakken. De werkwijze past binnen het missiegericht organiseren, het meer zelf-organiseren door de teams. De teams krijgen meer zeggenschap en zeggingskracht. Het stimuleerde hen vragen te stellen en nieuwsgierig te zijn naar informatie. Ik ben er van overtuigd dat deze werkwijze helpt om de zorg aan onze cliënten te verbeteren."

WEETJE

Voor wie wil zien wat Papyrusallemaal kan maken, kan terecht in de winkel op Bronlaak.

Daar vind je bijvoorbeeld prachtig gemarmerde mappen (gemaakt van oude ordners), wenskaarten, schrijfboekjes en gekleurde cadeauverpakkingen voor bijvoorbeeld wijnflessen.

Papyrus: de papierwerkplaats op Bronlaak

Papyrus is een werkplaats op Bronlaak voor bewoners met een complexe zorgvraag. De bewoners, of eigenlijk medewerkers zoals we ze noemen, voeren er verschillende werkzaamheden uit. Van print- en kopieerwerk tot het maken van mappen en wenskaarten. En als we de papierwerkplaats bezoeken voor het interview is een groepje mensen tuinbonen aan het doppen. Ook daar draaien ze de hand niet voor om!

Peer van Bussel is vakinhoudelijk werkleider op Papyrus en staat ons te woord: "We vinden het belangrijk dat we de bewoners een gevarieerde en voorspelbare dag kunnen bieden. Dit doen we door het volgen van dagprogramma's, waarbij we rekening houden met de mogelijkheden en interesses van de bewoner. Uiteraard werken we nauw samen met de orthopedagogen, medewerkers van de woonhuizen en therapeuten."

Papyrus wordt bemand door 18 bewoners, die verdeeld zijn over vier ruimtes. "Die verdeling is belangrijk om de rust te bewaren", vertelt Peer. "De doelgroep op Papyrus kan zich soms moeilijk concentreren. Mensen reageren snel op prikkels. In de ene ruimte werken bewoners met een wat hogere spanningsboog, die langer kunnen werken aan een van de producten."

De andere groepen zijn meer beleavingsgericht. Daar gaat het voor de bewoners, naast het ontwikkelen en

behouden van vaardigheden, ook om het meeleven van de sfeer en het deel uitmaken van een groep."

De begeleiders bij Papyrus, in totaal 4 per dag, weten hoe ze met moeilijk gedrag moeten omgaan. Peer: "De begeleiding is intensief. De subgroepen van 3 a 4 bewoners zijn zo samengesteld dat er door samenwerking en het benutten van elkaars mogelijkheden een product of activiteit voltooid kan worden. Neem het voorbeeld van het maken van een klappertje. Aan dit product werken verschillende bewoners mee. Allemaal op hun eigen niveau, sommige bewoners beheersen alle vaardigheden uit het productieproces en kunnen het klappertje helemaal zelf maken. Anderen werken aan een deelstap en zijn zo onderdeel van de productielijn."

"Op dit moment zijn we methodisch aan het onderzoeken hoe we de vaardigheden van de bewoners nog verder kunnen ontwikkelen. Hiervoor maken we portfolio's. Daarin staan bijvoor-

beeld de basisvaardigheden zoals knippen, prikken en kleuren uitgewerkt en de vaardigheden voor het werken op de verschillende machines die we op Papyrus gebruiken. Zo weten wat welke bewoner al kan en welke vaardigheden nog in ontwikkeling zijn. Deze vaardigheden komen wekelijks terug in het dagprogramma, zodat we intensief kunnen oefenen", vertelt Peer.

Om haar bewoners zinvol werk te kunnen bieden blijft Papyrus altijd op zoek naar opdrachten. Peer: We doen ook werk voor externe partijen. Denk daarbij aan het maken van boekjes voor buurt- en sportverenigingen of het maken en herstellen van mappen, schriften of boeken. Maar we kunnen er nog best wat opdrachten bij hebben. Zo blijven we op zoek naar klusjes als licht inpakwerk, sorteerwerk, het versnipperen van papier, het bestickeren van enveloppen, printen, kopiëren, dat soort werk."

Bronlaak

Zaaien, onderhouden, oogsten, koken en opeten

Bij de Groote Modderkolk, locatie van Verdandi, ligt een mooie biologische moes-, kruiden- en bloementuin. Het geheel is nog in ontwikkeling nadat de tuin 3 jaar geleden geheel op de schop ging. We spreken vakinhoudelijk werkleider Bart Janssen over de plannen met de tuin, waarin cliënten dagelijks met veel plezier werken.

Bart: "Drie jaar geleden besloten we om een andere richting in te slaan. We wilden de tuin beter begaanbaar maken voor mensen met een rolstoel, het moest overzichtelijker en we wilden makkelijkere gewassen plaatsen. We wilden het zo organiseren dat het te behappen is voor de cliënten en de begeleiding. Wij zijn nu eenmaal geen productiebedrijf, maar werken voor de ontwikkeling van onze cliënten. Wat er uit de tuin komt is goed, maar er is geen druk. We houden een gezonde balans tussen productie en zorg."

Elke vak in de tuin heeft een kleur. Bart legt uit waarom: "Dan zeggen we tegen de cliënt: vandaag gaan we in het blauwe vak het onkruid weghalen. Dan hoeven we als begeleiding niet mee te lopen om uit te leggen waar de cliënt aan het werk kan gaan. Dat geeft een cliënt meer zelfstandigheid en we kunnen gemakkelijker communiceren. Uiteraard gaat er wel eens wat fout. Dan gaat de cliënt onkruid schoffelen, maar dan blijkt alles om geschoffeld te zijn. Dat is dan jammer, maar de cliënt heeft lekker gewerkt", lacht Bart.

Een deel van de cliënten woont ook op de Groote Modderkolk. Een ander deel woont ergens anders, maar werkt overdag op de Groote Modderkolk. In de tuin, met de dieren, in het bos of in de theeschenkerij. Bart: "Ook in de winter wordt buiten gewerkt, maar bij heel slecht weer kunnen we terecht in een kleine kas. Het is nog wel een wens dat de kas uitgebreid kan worden, zodat we er met meer mensen kunnen werken."

Bart kwam 8 jaar geleden als stagiaire van de opleiding buitensport op Verdandi terecht. En is niet meer weggegaan. Hij volgde een Maatschappelijke Zorg opleiding aan het Edith Maryon College en werkt nu als Vakinhoudelijk Werkleider Agrarisch op Verdandi. "Ik zag me zelf 8 jaar geleden helemaal niet in de zorg werken. Hoewel mijn moeder, die in de ouderenzorg werkt, altijd al zei dat het iets voor mij was. En dat bleek dus!"

Bart vormt samen met Thea, Lisa en leerling Hans de begeleiding op het werkgebied agrarisch. Dat bestaat niet alleen uit de tuin, maar ook uit de zorg voor de dieren en het bos in de omgeving. Bart: "Ik ben trots op waar we nu staan in vergelijking met 2-3 jaar geleden en hoe we dat samen voor elkaar hebben gekregen. Maar we hebben ook nog genoeg plannen. We gaan nog verhoogde bakken plaatsen zodat mensen die in een rolstoel zitten makkelijker mee kunnen helpen.

Zodat ook zij met de handen in de aarde kunnen wroeten. Verder willen we een deel inrichten met klein fruit, willen we de kruiden- en bloementuin meer ontwikkelen en de verkoop aan derden uitbreiden. Nu bieden we nog maar een klein deel aan bezoekers aan. De rest gaat naar het woonhuis of wordt verwerkt in de theeschenkerij. Het is natuurlijk prachtig dat de groenten en fruit die door de cliënten gezaaid, onderhouden en geoogst zijn door hen daarna gegeten wordt. Dan is de cirkel rond!"

CONGRES

seksualiteit

Niet alleen medewerkers willen geschoold worden in hun ontwikkeling, dat willen bewoners ook. Op 16 maart van dit jaar werd er daarom op Overkempe een bewonerscongres georganiseerd met als thema: 'Praten over seks?! Heel gewoon!'.

Sanne de Baaij, orthopedagoog, was nauw betrokken bij de organisatie van dit congres. "We wilden onze bewoners op respectvolle wijze informatie geven over seksualiteit. En hen de kans bieden om met elkaar hierover in gesprek te gaan. Voor mensen met een verstandelijke beperking heerst daar nog best wel een taboe op. En hun seksuele opvoeding blijft meestal ook een beetje achter. De doelgroep is vaak onzeker over het eigen lichaamsbeeld. De bewoners vonden het dan ook heel goed dat dit congres werd georganiseerd", vertelt Sanne. "Ze voelden zich gehoord en gezien".

Sanne: "We wilden laten zien dat praten over seks heel normaal is. Maar toch vonden we het best spannend om te organiseren. Daarom hebben we dit ook niet alleen gedaan. We hebben de hulp ingeroepen van Fabriek 69. Dat is een organisatie die relaties, intimiteit en seksualiteit zichtbaar en bespreekbaar wil maken. En het werd een succes! Vooraf hadden we een ludieke vlog gemaakt om de bewoners uit te nodigen. En de opkomst was dan ook heel hoog, er waren 60 bewoners en 30 begeleiders!"

"Er werd bij aanvang van het congres flink gegniffeld, maar al snel bleek dat wij ons vooraf drukker hadden gemaakt voor het congres dan nodig. Er werd zonder schroom vrij gepraat over het onderwerp. We begonnen de dag met een lied over seksualiteit 'Ik ben goed, zoals ik ben', gemaakt door Wanda, de muziektherapeut op Overkempe. Daarna was er een plenair gedeelte met een groepsdiscussie. Er kwamen onderwerpen voorbij als 'Wat is vriendschap?', 'Wat is daten?', 'Wat is verliefdheid?'. We merkten dat iedereen graag over het onderwerp praatte. De microfoon ging van hand tot hand. Het rollenspel was de hit van de dag! We wilden de onderwerpen beeldend maken. We stelden daarbij vragen als 'Is een tik op de billen ok?', 'Mag je kijken als iemand zich uit aan het kleden is?', of 'Begroet je je collega met een hand of een kus?'. De deelnemers konden dan met een rode of groene kaart aangeven wat ze van het voorbeeld vonden", legt Sanne uit.

"Na de lunch was er een keuzeprogramma, afgestemd op de verschillende niveaus van de deelnemers. Op het programma stonden bijvoorbeeld 'Mijn eigen lichaam', 'Vrijen, wat is dat eigenlijk?' en door middel van spelletjes spelenderwijs kennismaken met praten over seksualiteit. Na het keuzeprogramma werd plenair afgesloten met een 'Hartewens'.

We vroegen daarbij aan de bewoners "Wat zou jij graag willen?". Een groot hart, dat ter aankleding was gemaakt door het atelier van Overkempe, werd gevuld met memobriefjes met daarop de wensen van de bewoners. Tot slot zongen we nogmaals samen het lied van de ochtend 'Ik ben goed zoals ik ben' onder begeleiding van de Overkempe-band.

Achteraf werd naar de ervaringen van de cliëntenraad gevraagd, die uit 5 bewoners bestaat. Zij vonden het een zeer geslaagde dag. Ook een intensieve dag, want ze hadden goed geslapen. Ze gaven ook aan dat het goed zou zijn als er vaker een bewonerscongres georganiseerd zou worden. En dat gaat Overkempe dan ook zeker oppakken.

Wat heeft het congres nu opgeleverd? Sanne: "We merken dat iedereen het gemakkelijker vindt om over het onderwerp te praten. De rollenspellen hebben ertoe bijgedragen dat iedereen elkaars grenzen beter kent en dat mensen weerbaarder zijn geworden. We hebben op die dag echt van elkaar geleerd en ben dan ook heel trots op onze bewoners!", besluit Sanne enthousiast.

Vierkant

ACHTER ONZE FILOSOFIE

INTERVIEW ANNEMARIE VERDEUZELDONK

Sommige van onze cliënten hebben geen mensen in de omgeving die hen kunnen helpen. Ze hebben geen familie, de familie is ver weg of de relatie is niet zodanig dat ze hun verstandelijk beperkte familielid kunnen of willen helpen. Voor deze mensen is een mentor een uitkomst. Annemarie Verdeuzeldonk is zo'n mentor. Ze is onder andere mentor voor 7 cliënten van onze locatie Elivagar. Annemarie: "Voor deze mensen probeer ik het verschil te maken en een constante factor in hun bestaan te zijn."

Annemarie is sinds 2012 professioneel mentor. Haar bedrijf heet mentorschap Helder. "Het vak van de mentor is nog steeds erg in ontwikkeling. Een mentor is bedoeld voor mensen die niet in staat zijn om hun eigen zorg vorm te geven. Ik word dan aangesteld door de rechtbank om namens de cliënt in gesprek te zijn met de zorginstelling en om de aangeboden zorg te toetsen. Dat betekent niet dat een cliënt zelf geen inspraak meer heeft. De mening en wensen van een cliënt worden nog steeds gerespecteerd. Hiervoor moet ik mijn cliënten kennen of in ieder geval weten wat zij belangrijk vinden. Minimaal 6 keer per jaar heb ik contact met mijn cliënten", vertelt Annemarie. "Als mentor zoek ik altijd de samenwerking met de zorginstelling waar de cliënt verblijft. Zij kennen de cliënt het beste. Met de cliënt en zorginstelling maak ik de afspraak dat ze op me altijd mogen bellen."

Annemarie: "Ik word graag op de hoogte gehouden over hoe het met mijn cliënten gaat, vooral als het niet zo goed gaat. Ik sta er wel om bekend dat ik me graag overal mee bemoei. En hoewel ik geen begeleider ben, probeer ik minimaal 1 keer per jaar toch iets leuks te doen met cliënten. Ik ga ook naar verjaardagen. Dat vinden mensen met een verstandelijke beperking belangrijker dan dementerenden. Die bezoek ik dan weer rond de feestdagen, dan vinden zij het belangrijk dat er iemand op bezoek komt."

Over haar ervaring met de organisatie Elivagar zegt Annemarie het volgende: "Wat ik heel fijn vind is dat de antroposofie op alle gebieden verweven is. Dat uit zich in hele kleine onzichtbare zaken maar ook in het groot, hoe de seizoenen beleefd en gevierd worden, dat de natuur dichtbij is, dat er stil wordt gestaan bij biologisch geteelde producten van eigen grond. De begeleiding is positief en zachtaardig. Ze willen dat een cliënt zich kan ontwikkelen. Er wordt gekeken naar een zinvolle dagbesteding voor de cliënt. Ook vind ik het goed dat als iemand ziek is, er eerst gekeken wordt naar wat is er veranderd in de omstandigheden van de cliënt of dat ze iets kunnen doen met alternatieve therapie. De begeleiding is echt op het individu toegespitst."

Op de vraag wat Annemarie het leukste vindt aan haar werk antwoordt ze het volgende: "Hoewel ik ook wel lastige vragen krijg of te maken heb met moeilijke cliënten, blijft werken met mensen het leukste dat er is! Na een saaie kantoor dag, die ook wel eens nodig is, ga ik er de volgende dag altijd weer op uit om mijn cliënten te bezoeken!"

DeSeizoenen